

Tartalom:

Programjaink
Sajtómustra
Könyvek és filmek
Márai
Novellák és versek
Hihetetlen Hírek

Programjaink

2012. I. félév

Dátum	Nap	Időpont	Megnevezés
JANUÁR			
Január 12.	csütörtök	17 ³⁰ – 20 ⁴⁵	Szupervízió
Január 23.	Hétfő	17 ³⁰ – 20 ³⁰	Esetkonzultáció
FEBRUÁR			
Február 9.	csütörtök	17 ³⁰ – 20 ⁴⁵	Szupervízió
Február 20.	Hétfő	17 ³⁰ – 20 ³⁰	Esetkonzultáció
MÁRCIUS			
Március 8.	csütörtök	17 ³⁰ – 20 ⁴⁵	Szupervízió
Március 19.	Hétfő	17 ³⁰ – 20 ³⁰	Esetkonzultáció
ÁPRILIS			
Április 2.	Hétfő	17 ³⁰ – 20 ³⁰	Közgyűlés
Április 12.	csütörtök	17 ³⁰ – 20 ⁴⁵	Szupervízió
Április 23.	Hétfő	17 ³⁰ – 20 ³⁰	Esetkonzultáció
MÁJUS			
Május 10.	csütörtök	17 ³⁰ – 20 ⁴⁵	Szupervízió
Május 21.	Hétfő	17 ³⁰ – 20 ³⁰	Esetkonzultáció
JÚNIUS			
Június 4.	Hétfő	17 ³⁰ – 20 ³⁰	Esetkonzultáció
Június 14.	csütörtök	17 ³⁰ – 20 ⁴⁵	Szupervízió
Június 25-30.	Valamelyik napon	17 ⁰⁰ – 22 ⁰⁰	Évadzárás
NYÁRI SZÜNET			
Augusztus 27.	Hétfő	17 ³⁰ – 20 ³⁰	OT előtti stáb

Szünet mindig 19:00-tól 19:15-ig!

A továbbképzések időpontjait még egyeztetjük!!!

Sajtómustra

Ajánlások az öngyilkosságok táralására

Index 2011. december 8., csütörtök 18:43

Az öngyilkosságok megjelenítéséről tartott konferenciát és sajtótájékoztatót pszichiáterek csütörtökön. Bodonovich Jenő média és hírközlési biztos ajánlástervezetet adott ki arról, hogyan helyes bemutatni ezt a témát a médiában. Ha a tudósítások visszafogottabbak lennének, csökkenteni lehetne annak a veszélyét, hogy a médiában bemutatott áldozatot kövessék más emberek.

A konferencia előadói között volt Benedikt Till pszichiáter a bécsi orvosi egyetemről, Kopp Mária, Fekete Sándor és Rihmer Zoltán pszichiáterek, valamint Oriold Károly, a Lélekben Otthon Alapítvány alapítója.

Az ajánlástervezetet Búza Domonkos pszichológus tanulmánya alapján készítették el. A szöveg szerint a médiában bemutatott öngyilkossági esetek kiválthatnak - utánzásos alapon - öngyilkosságokat.

Werther-effektus

Az erről szóló tudósítások a krízishelyzetben lévőknek megoldási mintát mutathatnak az öngyilkosságban, és erősíthetik a szándékot. A szakemberek szerint minden befejezett öngyilkosság további hat emberre van hatással. Az utánzás szándékával elkövetett öngyilkossági jelenséget a szakirodalom „Werther-effektusnak” nevezi, utalva a Goethe-regény hősére és az azt követő öngyilkossági hullámra.

A kutatások arra jutottak, hogy bizonyos típusú híradások növelhetik az öngyilkosságok elkövetésének a valószínűségét. Minél hangsúlyosabban jelenik meg egy öngyilkosságról szóló tudósítás, minél nagyobb annak érzelmi töltete, annál gyakoribbak az öngyilkossági cselekmények.

Bécsi példa

Ennek bizonyítéka a bécsi eset, amelyről Benedikt Till osztrák pszichiáter beszélt előadásában. A bécsi metró területén 1984 után megemelkedett a szerelvények elé ugrók és így öngyilkosságot elkövetők száma. 1987-től a média munkatársai - a szakemberek ajánlását követve - megváltoztatták a tudósítások módját. A későbbi vizsgálatok igazolták, hogy a visszafogottabb, mértéktartóbb tudósításoknak köszönhetően 70 százalékkal csökkent a metrók területén elkövetett öngyilkosságok száma, és ez azóta is ezen a szinten maradt.

Amik fokozzák a hatást

Az utánzás feltétele az azonosulás, amely akkor jön létre, ha az áldozat híres ember, ha megjelenik a fényképe, vagy ha az írást címdoldalon közlik. Ugyanígy fokozza az azonosulást, ha a média részletekbe menően tárgyalja az öngyilkosság módszerét, vagy ha úgy utalnak az öngyilkosságra, mint az egyetlen menekülési lehetőségre. A társadalmi helyzet, identitás közlése vagy az indíték meghatározó bemutatása, a romantikus színezet és az öngyilkos ember tettének dicsőítése ugyancsak elősegíti az azonosulást és a tett követését.

Csökkenteni az azonosulást

Az azonosulás hatásait csökkentik, ha a médiafogyasztókat ellátják az öngyilkosságra vonatkozó háttérinformációkkal. Hasonló eredményre vezet, ha a média alternatív problémamegoldási módokat és sikeresen kezelt krízishelyzeteket mutat be. Segíthet az is, ha feltűntetik a segélyvonalak elérhetőségeit, közlik a szakemberek véleményét és nyilatkozatait.

Magyarország az élbolyban

Itthon évente 2400-an követnek el öngyilkosságot, és ezzel a második helyen vagyunk az európai országok listáján. Minden elkövetett öngyilkosságra 15-20 kísérlet jut, és háromszor-négyszer többen vannak a férfiak, mint a nők. Az öngyilkosságot elkövetők 90 százaléka aktuálisan pszichiátriai betegségben szenved, a legtöbben depressziósak, mondta Rihmer Zoltán pszichiáter. Hozzátette, hogy ugyanakkor a depressziós betegek döntő többsége sohasem lesz öngyilkos.

Könyvismertető

Ma még nem nevettem

Bagdy Emőke - Pap János

KULCSLYUK KIADÓ KFT. 2011.

ISBN: 9789638941909

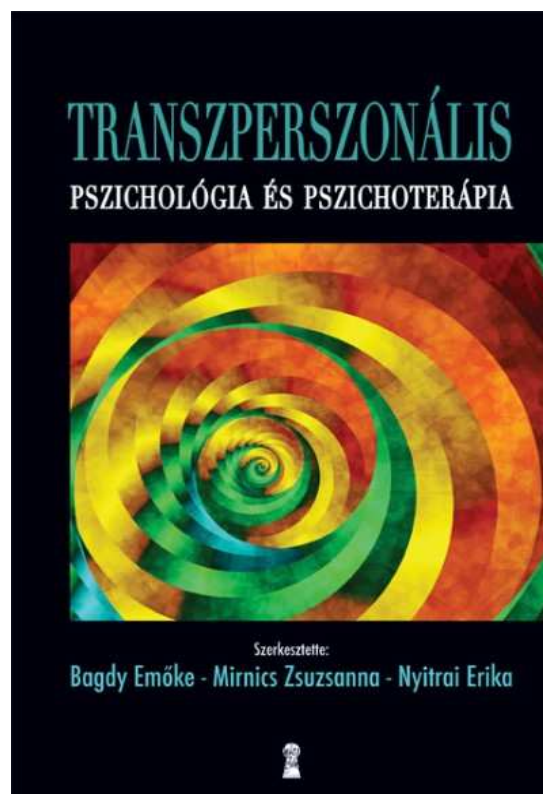
A nevetést a szabadság legteljesebb megélésének, életolajozónak, az Olümposz isteneitől eltanult csodának tartjuk. Könyvünk írása közben amiatt aggódtunk, hogy ha a nevetést darabkáira szedjük, megvizsgálva eredetét, okát, formáját, lélektanát és társas jellemzőit, elfelejtünk tiszta szívből nevetni. De nem így történt. Jókedvünk, humorérzékünk továbbra is a régi, s Milan Kunderával valljuk: Nevetni annyit jelent, mint mélységesen élni. Kiknek ajánljuk ezt a könyvet? Az Isten ablakain kitekingetőknek, az életöröm kivételes birtokosainak, a nevetni vágyóknak: megerősítésül. A nevetni nem tudóknak, az élet súlyos terhei alatt görnyedezőknek pedig gyógyszerként írjuk fel,

hiszen a megértett világ sokkal elviselhetőbb. Nyissák ki valahol a könyvet, olvassanak bele, majd nevéssenek Szűcs Édua bölcs-bolondos rajzain. Közben pedig gondoljanak arra, mi mennyit neveltünk, amikor megpróbáltunk erősebbek lenni a nevetés erejénél, és okosabbak a humor bölcsességénél. Ha elmormolják: ma még nem nevettem, talán eszükbe jut egy barát, társ vagy régi ismerős, akivel kedvük lesz majd együtt mosolyogni és kacagni a világ bolondságain, vagy éppen a mi történeteinken.

Transzperszonális pszichológia és pszichoterápia

Bagdy Emőke(Szerk.) - Dr. Mirnics
Zsuzsanna(Szerk.) - Nyitrai Erika(Szerk.)

KULCSLYUK KIADÓ KFT. 2011.

ISBN: 9789638941923

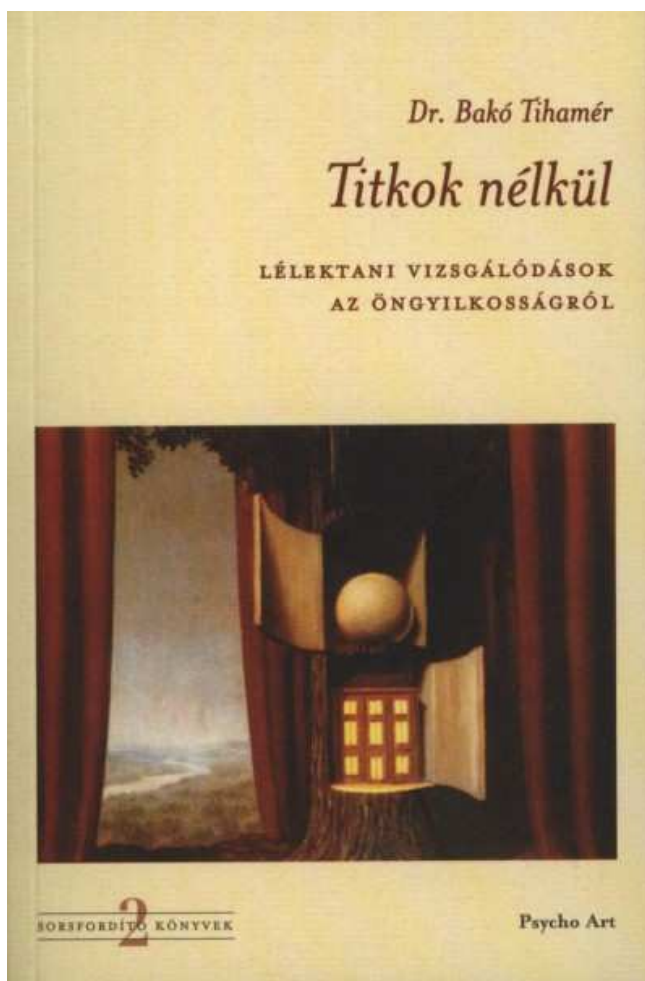
A pszichológia negyedik fő szellemi erőirányának nevezett transzperszonális lélektan korunk emberének alapvető spirituális hiányállapotaival és szükségleteivel szembesít. Elénk tárja mindazt, amit a fogyasztói kultúra emberének elidegenedett, eldologiasodott, anyagelvű világképe kizárt magából, ezáltal megbetegítő erőket kénytelen hordozni magában. A kötet tanulmányai kiváló nemzetközi szerzők és hazai transzperszonális elkötelezettségű szakemberek munkáin át mutatják be az irányzat elméletét, főbb szellemi ágait, és összevetik a ma érvényes jelentősebb pszichológiai gondolatrendszerrel. Megismerhetjük a transzperszonális gyógyítás gazdag világát is, az álmokkal végezhető lelki munkát, a testtől a pszichikus mélységekig haladó úgy nevezett szomatoterápiákat, és a módosult tudatállapotok új irányba törekvő, különleges módszereit. Ez a szellemi kincs egyaránt fontos a pszichológiai tájékozottságra törekvő művelt olvasóknak, de tankönyve, szöveggyűjteménye lehet a pszichológia tanításának, főiskolai és egyetemi szinten egyaránt. Számot tarthat minden humán segítő foglalkozású szakember érdeklődésére is. Különösen a lelki gyógyítással foglalkozók számára jelenthet hasznos, továbbvivő szellemi útravalót.

5

Titkok nélkül

Lélektani vizsgálódások az öngyilkosságról - Sorsfordító könyvek 2.

Dr. Bakó Tihamér

PSYCHO ART KIADÓ, 2004.

Sorozat: SORSFORDÍTÓ KÖNYVEK

ISBN: 9789632147789

Dr. Bakó Tihamér *Titkok nélkül* című kötete először 1992-ben jelent meg a Cserépfalvi Kiadónál, az első átfogó magyar nyelvű és hazai tapasztalatokból építkező könyvként az öngyilkosság tárgykörében. Alaptémája az öngyilkosság, az emberi lét alapkérdése, amely évszázadok óta izgatja a filozófusokat és a gondolkodókat egyaránt. A könyv feltárja, milyen lelki sérülésekből, meghiúsulásokból, belső konfliktusokból tevődik össze az öngyilkossági kísérlet és az öngyilkosságveszély élményanyaga. Ennek alapján a krízishelyzetek, az öngyilkossági kísérlettel súlyosbított életproblémák és konfliktusok terápiai megoldásának elsősorban a mögöttük zajló pszichológiai folyamatokra kell irányulnia, a személyiség erőforrásait kell

feltárnia, kapcsolati erőterébe kell beavatkoznia, és az öndestruktív késztetéseket tápláló komplexusok és feszültséggócok feloldására kell törekednie. A könyv segítséget nyújt a szakembereknek, klinikai pszichológusoknak, szociális munkásoknak és a segíteni akaró lelkipásztoroknak, de jól tagolt, világos eszme-futtatása lehetővé teszi, hogy a művelt laikus is érdeklődéssel olvassa, és segítségül hívja saját krízishelyzeteinek megértéséhez. Hozzásegít ehhez az elméleti áttekintés mellett a sok tapasztalati anyag, az esetleírások, amelyeket Bakó Tihamér saját pályája során, a Korányi Kórház krízisintervenciós osztályán és az Országos Ideg- és Elmegyógyászati Intézet pszichoterápiás ambulanciáján folytatott terápiái alapján írt meg. A kötetet a Psycho Art kiadó Sorsfordító Könyvek sorozata 2. darabjaként jelenik meg: a sorozat célja, hogy akár a segítőknek, akár a krízissel küzdőknek tapasztalatokat adjon át, s támaszt, reményt nyújtson arra, hogy van kiút a válságból, a verem mélyéről.

Vágyaink: szárnyak vagy börtönfalak?

Illúziók, szenvedélyek, függőségek

Dr. Csernus Imre - Funk Sándor - Pál Ferenc - Váradi Tibor

KULCSLYUK KIADÓ KFT.

Sorozat: NYITOTT AKADÉMIA 2011.

A keleti szemlélet szerint az ember végső célja és valódi boldogságának forrása a vágnélküliség, a vágymentesség állapota. A nyugati ember ezzel szemben úgy tartja, hogy a vágyak varázsolják az életet színessé és élvezhetővé, ezek motiválnak nagy erőfeszítésekre, tesznek képessé komoly eredményekre. Kétségtelen, hogy kultúránk kimagasló alakjai, akik valamiben rendkívülit mutattak, szinte mind arról számoltak be, hogy elemi erejű vágy hajtotta őket, s nem tehettek mást, mint hogy engedelmessé váltak neki és megvalósították azt. Vágyaink tehát valóban lehetnek szárnyak, amelyek óriási erejűnkkel átrepítenek az akadályokon is de lehetnek börtönfalak, amelyek fojtogatni kezdenek, ha mértéktelenné válnak, és szenvedélyekké, függőségekké nőnek ki magukat. A függőség mindig börtön, mert megfosztja az embert a szabadságától, s annak rabszolgájává teszi, akitől vagy amitől függ - legyen ez egy személy, valamilyen anyag, cselekvés vagy bármi más. A Nyitott Akadémia sorozat új kötetének neves szerzői a legkülönbözőbb nézőpontokból mutatják be a témát, érzéssel vezetve az olvasót az építő és pusztító vágyak labirintusában.

Filmajánló

Minden, mit szerettem

(Wszystko, co kocham)

színes, feliratos, lengyel filmdráma, 95 perc, 2009

rendező: Jacek Borcuch

forgatókönyvíró: Jacek Borcuch

zeneszerző: Daniel Bloom

operatőr: Michal Englert

szereplő(k):

Mateusz Kosciukiewicz (Janek)

Katarzyna Herman (Staszek)

Jakub Gierszal (Kazik)

Igor Obloza (Diabel)

Olga Frycz (Basia Martyniak)

Andrzej Chyra (Janek apja)

A punk is ember

2011. november 24.

A Minden, mit szerettem című filmben a nyolcvanas évek Lengyelországában egy szerető családból származó, tehetséges zongoraművész fiú "alternatív" zenekarával lázad, miközben kóstolja a szerelem édes ízét, és a végidejét élő nagypolitika még egy utolsót rüg. Szubjektív kordokumentum – negyvenesek előnyben.

Nem bírja fékezni magát

1981-ben egy lengyel punk-banda próbál egy kiselejtezett, parkoló pályás vagonban, a zene lendületes, a hangzás mellett a képekkel erősített érzés retró – erős hangulati nyitány. Az ezerkilencszáznolcvanas évek mára joviális anyukákká és apukákká korosult tinédzserei a film számára meg vannak véve, azok mindenképpen, akik részesei voltak – a pódium bármelyik oldalán álltak is – annak az underground zenei "mozgalomnak", amit akkortájt a Sex Pistols, a The Clash, a Dead Kennedys, Iggy Pop és társaik tudtukon és vélhetően: akaratukon kívül a kelet-európai blokkba exportáltak. A széthullóban lévő, erjedt rezsimek utoljára összekaparták magukat, és igyekeztek odaszógni a rendszerelleneseknek, elsősorban az okoskodó ellenzékieknek, oldalirányba pedig azon (szub-) kultúrának, amit – kis túlzással – a punk lázadása a fiatalokban generált. Lengyel, magyar két jó testvér: motívumaiban hasonló filmek Magyarországon is készültek, a gimnáziumi lázadást illetően Almási Tamás Ballagása, az éledő, helyi punk-zene kapcsán Sós Mária Városbújócskája (az Európa Kiadóval), és nem feledkezhetünk meg Xantus János Eszkimó asszony fázik című kultikus alkotásáról sem (amiben ugyebár egy lengyel színész, Boguslaw Linda a főszereplő, aki ráadásul a komolyzenétől a punkhoz pároló muzsikust játszik).

Hangulati jelentés

A színészből (Adósság) lett lengyel rendező-forgatókönyvíró, Jacek Borcuch (Tulipánok) filmje azonban nem minősíthető az egykori rendszer kíméletlen kritikájának, inkább hangulati jelentés. Nagyon is szubjektív. Anélkül, hogy ismernénk a rendezőt, megkockáztatjuk: a főhőse az alteregója. Minden, mit szerettem – a cím pontos és találó, megtalálható mindaz, ami a negyvenegy éves filmes (és kortársai) számára anno fontos volt: a punk-zene, a lázadás, a szerelem, a fiatalság ereje, hite és mindenhatósága (kor-alapú győzhetetlensége, a jövő jogán). Az "ifjúság édes madara" széttárja a

szárnyait.

A körülmények

A szárnybontogatásról Borcuch egy underground zenekar sorsán át mereng el, elsősorban a csapat énekes-szövegíró frontemberére fókuszálva. A haditengerész-családsarj Jacek (lengyel Josh Hartnett-hasonmás: Mateusz Kosciukiewicz) és testvére, Staszek (Mateusz Banasiuk), a problémás Kazik (Jakub Gierszal) és a tehetős Diabel (Igor Obloza) A.T.I.L. (All That I Love – minden, amit szeretek) nevű punk-csapatával egy zenei fesztiválra, illetve a nagy áttörésre készül. Mindeközben történnek a fontos dolgok a magán- és közéletben. Előbbiek kapcsán Jacek szerelembe esik iskolatársnőjével, Basiával (Olga Frycz), testi kalandba bonyolódik a vonzó negyvenes szomszédasszonnyal (Katarzyna Herman), és sajnos haldoklik a nagymama (Elzbieta Karkoszka). A lengyelországi politikában pedig megremeg a léc: az általános munkássztrájk ellenhatására Jaruzelski tábornok hadiállapotot hirdet, amikor minden szocialista-ellenes egyén és megmozdulás üldözendő. A Minden, mit szerettem azonban nem harcos kiáltvány a mindenkori hatalom és a szabadságpártiak küzdelméről, aminek során előbbi nyomorítja, tragédiába fullasztja az utóbbiak sorsát. Sokkal inkább rokon Török Ferenc Moszkva tér című filmjével, amely egy korszak személyes lenyomatát adja. A politika természetesen beleavatkozik a hősök mindennapjaiba. Basia apját például az elhíresült, Lech Wałęsa fémjelezte Szolidaritás szakszervezeti mozgalomban játszott aktivitása miatt börtönzik be egy időre, ami alatt a lány nem akar találkozni a rezsimet szolgáló haditengerész édesapjával Janekkel, illetve a fiú papáját egy a rendszer elleni tiltakozással „fajuló” iskolai koncert miatt vezénylik a messzi Gdanskba. Azonban mindez körülmény (igaz, nem mellékes), ami formálja a karaktereket, de mint minden profilú társadalomban, itt is élnek adottan jó és rossz emberek. Janek apja (Andrzej Chyra) hiába is szolgálja az államot, empatikus és nagyon is szerethető apa – többek között erről tanúskodik a haldokló anyja (a nagymama) meglátogatásának epizódja –, Janek szomszédasszony-szeretőjének rendőrkapitány férje (Marek Kalita) ellenben hitvány alak, aki nejét meg-megalázza, és igazából nem politikai motivációból, hanem pusztán féltékenységi bosszúból tiltatná le az ominózus koncertet, és helyeztetni távoli állomáshelyre Janek apját.

Veszteséglista

Ezek mind, mind adalékok Janek jellemének és sorsa alakulásának jobb megértéséhez. Ez pedig a kulcs az egykorvoltak hangulatának átéléséhez. Ez egyben a film rákfenéje, súlytalanná teszi a konfliktusokat, elveszi a nézőtől a nagyfordulatok drámájával történő azonosulás lehetőségét. Ettől függetlenül igen egységes és erőteljes világot teremt, amiben hangsúlyosabb karakterek – az apa, a barátnő, a legjobb barát – és hangsúlytalanabbak – az anya (Anna Radwan), a szerető – között a központi karakter felnő. A tompa szűrőn érkező képek a nosztalgiát hivatottak segíteni – Michal Englert operatőr felvételei, főleg a tengerparti szépek, visszamerengően szomorkások –, a (szerencsére nem túlságosan remegő) kézi kamerázás a szubjektivitást. Daniel Bloom zeneszerző punkos számai és a Peter Ogi-, Másik János-jellegű melankolikus kísérőbetétei jól szolgálják a célt. A fényképszerű keretbe záródó film (fotóval indul és azzá merevül a film a végén) egyértelműsíti, itt nem a közelmúlt veretes történelmi tablójával szembesülünk, hanem egy "anti-bakancslistával", hogy mi is az, amit az idők során elveszítettünk. Szerelmet, barátságot, hitet és vidámságot – mindenekelőtt: a fiataliságot.

Kinek ajánljuk?

- Negyveneseknek feltétlenül.
- A közelmúlt lenyomatait kutatóknak.
- Punk-zenészeknek (régieknek, maiaknak).

Kinek nem?

- Hollywood-függőknek.
- Akik a nyolcvanas években inkább diszkókba jártak.
- Volt rendszerszolgáknak.

Született feleség

(Potiche)

színes, feliratos, francia vígjáték, 103 perc, 2010

rendező: François Ozon

forgatókönyvíró: François Ozon

zeneszerző: Philippe Rombi

szereplő(k):

Catherine Deneuve (Suzanne Pujol)

Gérard Depardieu (Maurice Babin)

Fabrice Luchini (Robert Pujol)

Karin Viard (Nadege)

Judith Godrèche (Joëlle)

Jéréemie Renier (Laurent Pujol)

Évelyne Dandry (Genevieve Michonneau)

9

Szabadulás a babaházból

Francois Ozon ismét a nőkhöz nyúlt, már ami a témaválasztást illeti. A retrohullámot meglovagoló szatírája arról szól, miként vált a reprezentatív, semmittevő gyárosfeleségből karizmatikus, rátermett vezető.

Ó, azok a hetvenes évek!

Suzanne (Catherine Deneuve), egy esernyőgyáros lánya, majd később az üzem vezetését átvevő

Rober Pujol felesége. Történetünk 1977-ben, egy francia kisvárosban játszódik, amikor is Suzanne már ugyancsak érett hölgy. Két gyermeke felnőtt, a háztartás pedig sosem az ő feladata volt. Így aztán gyárosfeleségi minőségében nincs más dolga, mint hogy szép legyen és tartsa a száját, néha pedig giccses versikéket farigcsáljon. Férje nem sokra becsüli és füvel-fával (de főleg a titkárnőjével) csalja, ám Robert nem csupán a családi értékek iránt érzéketlen: munkásai jogos követelése is hidegen hagyják. Aztán amikor az egyre jobban elfajuló sztrájk miatt a férfi egészsége megroggyan, fordul a kocka: Suzanne kénytelen átvenni a helyét. Az eleinte vonakodó nő fokozatosan megtalálja önmagát az új szerepben, és mindenki számára kiderül, hogy sokkal rátermettebb vezető, mint a férje. Új pozíciójában ismét kapcsolatba kerül ifjúkori szerelmével, a baloldali polgármesterrel, Maurice-szal (Gerard Depardieu). Robert azonban előbb-utóbb felépül, és követeli vissza jogosnak vélt jussát. Vajon Suzanne királysága pünkösdsinek bizonyul, vagy épp ellenkezőleg: a vidéki gyárigazgatói székéből útja még magasabbra vezet?

Kettő az egyben

Ozon két legyet üt egy csapásra: miközben egy könnyed, szórakoztató, amolyan vérbeli franciás komédiát rendezett, azért a társadalmi mondanivalót sem hanyagolja el. A manapság oly divatos retro-érzést kihasználva bemutatja a nyugati nő felemelkedését, útját a tűzhely – vagy épp a fésülködő asztal – mellől a gazdasági elitbe és a politikába. A remek, korhű díszletek, jelmezek és frizurák világában lubickolni már önmagában is élvezet az ilyesmire fogékony nézők számára, az élményt pedig tovább fokozzák a kiváló színészi alakítások. A prímet természetesen a Deneuve-Depardieu páros viszi, de a többiek is alaposan kitesznek magukért: Fabrice Luchini (a férj, Robert Pujol), Karin

Viard (a titkárnő, Nadége), Judith Godréche (a lány, Joelle) és Jérémy Renier (a fiú, Laurent) méltó partnere a sztárpárosnak. Catherine a végén még dalra is fakad, és teljesítményéért e téren sem kell szégyenkeznie.

Az idő vasfoga

Ha mégis csomót akarunk keresni a kákán, akkor nem mehetünk el amellett, hogy a 68 éves Deneuve arcán a plasztikai sebész kése, az arcfelvarrások, a botox-injekciók és az ajakfeltöltés immár feltűnő nyomokat hagytak. Ez különösen annak fényében zavaró és anakronisztikus, ha arcát a hetvenes évek miliójében figyeljük. A másik dolog, hogy Depardieu-t természetesen az átlagnál nagyobb derékbősséggel is szeretjük, de jelenlegi természetét és mozdulatait elnézve néha már az volt az érzésünk, hogy bármelyik pillanatban ledöntheti egy szívinfarktus. Ez pedig hősszerelmesként enyhén illúzióromboló. Ezek azonban valóban csak apróságok, a Született feleség összességében véve egy kimondottan jól sikerült és melegen ajánlott alkotás. Még ha a magyar cím kissé félrevezető is, hiszen Suzanne éppen hogy nem született feleség, hanem született vezető, csak sokáig tartott, mire ez kiderült.

Kinek ajánljuk?

- Retro-rajongóknak.
- Deneuve és Depardieu-rajongóknak.
- A női emancipáció híveinek.

Kinek nem?

- Aki nem kíváncsi a hetvenes évek világára.
- Aki szerint Deneuve-nek már nagymamaszerepekben kéne domborítania.
- Aki szerint a nők kezébe nem hatalom, hanem fakanál való.

7/10

L. Zs., PORT.hu

Márai

A nikotinról

A nikotin az újkori élet egyik legnagyobb ajándéka és legnagyobb csapása: az ördög találta fel, az unalom ellen, s az ember nem tehet semmit ellene, amíg unalom van a földön. Erős érméreg ez, s butít is. Valahányszor sokat cigarettáztam egy napon, hogy dolgozni tudjak, másnap félhülye vagyok és nem tudok dolgozni. Ezenfelül szorongásérzést, izzadást, szívdobogást és más, életveszélyes bonyodalmakat is okozhat életünkben. Nem lehet semmit tenni ellene. A dohányfüst valamilyen jótékony ködfátylat borít a világra; a pillanatok köznapi mámora ez a keserű boldogság és feledkezés - ki olyan erős, hogy lemondjon róla, vagy egy pillanattal elébb mondjon le, mint feltétlenül szükséges? Mert egy napon szükséges... A szív, a látóidegek, a gyomor, a belek, minden fellázad ellene. Akkor elhajtjuk a keserű csutkát, rögtön meghízunk, egészségesek, kövérek és boldogtalanok leszünk. De addig! Mintha valamilyen gonosz s mégis boldogító őszanya keserű csecsét szopnánk naphosszat! S valami játék és mérég is kell az élethez; máskülönben csak egészség és gyakorlat, nem élet.

Arról, amit légítámadás közben tanultam

Légítámadás közben azt tanultam, hogy a félelemérzet, mely a bombák közeli robbanásának lármájára

az első negyedórán engem is megejtett, sokkal megalázóbb, emberhez méltatlanabb, semhogy érdemes lenne annak átadni lelkünket és idegeinket. Ezért megtanítottam magam arra - ami egyébként minden szándékunk és gondolatunk egyetlen, igaz értelme -, hogy nem szabad semmitől félni, mert aki fél a veszély pillanatában, hasztalan tanult, olvasott és gondolkozott elébb, az élet békés időszakában, hiába szűrte le tapasztalatokat az emberi élet értékéről és a halál természetességéről. Aki fél, az csal: egész élete során megcsalta önmagát, mert nem készült fel igazán, erős lélekkel a halálra. Ezért arra neveltem magam, hogy soha többé ne féljek semmitől, ami az emberek vagy a természet részéről fenyegethet; csak attól félek még, amit én vétekeztem magam ellen; lelkiismeretem szavától félek; mert tetteink követnek.

Az emberi közönységességről

A tömeg, mint társadalmi erő, oly mértékben hatalmasodott el az én időmben, hogy nincs barlang, magatartás, szemlélet, ahová még elvonulhatunk előle. Természetesen oktalan és esztelen az, aki megsértődik a tömeg tényétől, s valamilyen finnyás és fanyalgó egyénieskedés nyafogó magatartásába menekül. A tömeg itt van, mint az eső, a szél, a föld. Számolni kell vele. De Arisztotelész ezt mondja: "A nagy tömeg egészen rabszolga-lelkületet mutat, s a barmok életmódját követi." Két és félezer éve hangzott el ez a megállapítás; ma érvényesebb, mint valaha.

Az emberi közönységesség korunkban olyan reménytelen méreteket öltött, hogy nincs többé pedagógiai módszer, mely eredményesen tudna harcolni ellene. A tömeg reflexei már nem emberiek többé abban az értelemben, ahogyan a keresztény műveltség és a klasszikus ókori nevelés értelmében ismertük meg az emberit. Vitatkozni nem lehet velük; mintha iszákosokkal vagy eszelősökkel vitatkoznál, akik csak rögeszméiket dadogják válaszul. Érzelmekre hatni nem lehet; másként éreznek, mint eddig az emberek. A részvét, az együttérzés eltorzult lelkükben; a kapzsiság, a vérszomj uralkodnak idegeikben, a korlátlan és mohón habzsoló, szomorú élvezetvágy: Az emberi közönységességnek nincs határa többé. Egy okkal több, hogy minden emberszabású ember makacson és bátran helyén maradjon, gondolkozzék, érezzen, ahogyan emberhez illik.

Arról, hogy a nőekkel nem kell sokat törődni

Soha nem értettem a férfiakat, akik sóvárogni és sopánkodni tudnak egy nő miatt. Ezt mondják: "Mit csinál most? Mást szeret?" Vagy: "Miért nincs velem?" Vagy: "Meddig lesz az enyém?" Ezek az érzések igazi, tragikus jelentőségükben ismeretlenek számomra, legalábbis most már ismeretlenek, nem mondhatom persze, hogy fiatalabb koromban nem estem át ilyen kóros válságokon. De most már nem tudom megérteni, hogy valaki öngyilkosságot követhet el egy nő hűtlensége vagy hidegsége miatt. A nőekkel a pubertás multával, férfikorom idejében úgy éltem, mint kedves és szükséges társakkal, akik az élet nagy feladataiban időnként szövetkeztek velem is a nagyon nehéz sors, az emberi sors elviselésében. De máskülönben nem vártam tőlük hűséget, sem különös kedvességet, sem áldozatokat. Örültem gyöngédségüknek, testük izgalmas és megnyugtató bódítóerejének, gyors értelmüknek, őszönös és néha hősies indulataiknak, elnéztem szívós és aprólékos ügyességüket, amint - eszelős gyermekességgel - rögzíteni akarták az emberi érzéseket. De amikor elmentek szobámból vagy életemből, nem gondoltam többé velük. Ilyen a természetem, s azt hiszem, csak ez a magatartás méltó férfihez; s hálás vagyok sorsomnak, hogy ilyen természettel áldott meg.

A kielégülésről

Egyetlen elégtétel, igen, egyetlen kielégülés az életben: elvégezni azt a csendes, mellékes, de szakszerűen megmívelt munkát, amelyre hajlamaid és képességeid kijelöltek, nem menekülni e munka elől a hiú "szerep"-be, beérni azzal a megnyugvással, hogy munkád a lehetőségig pontos volt, s talán használt is az embereknek. Ez a legtöbb, amit az élet adhat.

Novellák

Stephen Leacock

Q, a pszichofizikai pfenomén a kipszámíthatatlan hiperpszikológia pszenzációs pszamárságairól

(*"Q". A Psychic Pstory of the Psupernatural*)

12

Még csak remélni sincs módomban, hogy olvasóim közül bárki is elhiszi ezt a történetet, aminek szemtanúja voltam, sőt szemtanúja. Ha visszanézek rá, magam is alig tudom már elhinni. De a történet oly rendkívüli, s oly megdöbbentő fényt vet egy természetfölötti életformával való közlekedésünk lehetőségére, hogy úgy érzem, nincs jogom elhallgatni a nyilvánosság előtt.

Annerly barátomat látogattam volt meg lakásán. Szombaton volt, október 31-én. Azért emlékszem oly jól erre a napra, mert elseje volt, és tíz schillinget kaptam. Az összegre is pontosan emlékszem, véletlenül zsebre tettem éppen, még a zsebre is emlékszem, amelybe betettem, s arra is, hogy a többi zsebemben nem volt pénz. Ezt határozottan tudom, nem fér hozzá kétség.

Darabig szótlánul szivarozva ültünk egymással szemben.

Ekkor hirtelen felém fordult.

- Hisz ön természetfölötti erőkből?

Összerázkódtam, mintha fejbe vágta volna.

Abban a pillanatban ugyanis, amikor Annerly felém fordult, éppen valami egészen másra gondoltam. Lehet, hogy tévedek, de a tényben, hogy éppen abban a pillanatban fordult hozzám ezzel a kérdéssel, amikor valami egészen másra gondoltam, meglepő egyidejűség érzete döbbsentett meg.

Egy pillanatig nem is tudtam felelni.

- Arra gondolok - folytatta Annerly -, vajon hisz-e az elhaltak fantoplazmájában?

- Fantoplazma? - ismételt.

- Igen, fantoplazma, ha úgy tetszik, vagy ektoasztrál, ha úgy tetszik, vagy ideoplasztikus transzmanifestáció, vagy mondjuk ki egészen kerekén, pszichofanto-plasztikus fenomén.

Ránéztem Annerlyre, és az a borzongató sejtelem alakult ki bennem, hogy odafigyelek arra, amit mond. Éreztem rajta, hogy az utóbbi két vagy három hónap tapasztalatai és eseményei, mióta ismerem őt, gyökerében változtatták meg egész lényét.

Csodálkoztam, hogy még soha nem jutott eszembe megkérdezni magamtól, hogy lehet az, hogy az alig ötvenéves embernek haja máris őszbe csavarodott. Valami szörnyű titok lappang ennek az embernek az életében.

Nem folytathattam a gondolatmenetet, mert Annerly újból megszólalt:

- Ma éjszaka láttam Q-t - mondta.

- Szent Isten! - kiáltottam. Sejtelmem sem volt róla, ki lehet az a Q, de kimondhatatlan rémület lepett meg arra gondolva, hogy Annerly látta őt. Az én nyugodt, szabályos életemben nem történhetett volna meg ilyesmi.

- Igen - folytatta Annerly -, láttam Q-t, s olyan világosan, mintha előttem állt volna, de talán jobban meg fog érteni, ha elmondom Q-val való régi viszonyomat, ebből módja lesz megítélni a jelenlegi helyzetet is.

Annerly a kandallóhoz húzta a székét, pipára gyújtott, s így folytatta:

- Abban az időben Q Anglia délkeleti részén lakott, nem messze egy kis várostól, amelyet X-nek fogok nevezni. Jegyben járt egy szép és előkelő leánnyal, akit rövidség kedvéért M betűvel jelölök meg.

Alig fogott bele Annerly a történetbe, máris azon vettem észre magam, hogy megfeszített figyelemmel

követem szavait. Tisztában voltam vele, hogy nem közönséges események azok, amiket hallani fogok. Mindjárt gyanítottam, hogy Q és M betű nem valódi nevei az ő boldogtalan ismerőseinek, hanem tulajdonképpen csak az ábécé két betűje oly célból kiválogatva, hogy elleplezzen két valódi nevet.

Magamban még ezen az ügyes trükkön álmélkodtam, midőn Annerly máris folytatta elbeszélését:
- Amikor Q és É (én) megismerkedtünk, abban az időben volt neki egy kedvenc kutyája, akit, ha mindenáron meg kell neveznem, nevezzük Z-nek. Ez a kutya mindenüvé követte őt, amikor X-ből kísétált vagy oda visszatért. Rendszeresen előbb szokott visszatérni, mielőtt kísétált.

- Csodálatos - ismételtém gépiesen.

Csupa fül voltam.

- Nos - folytatta Annerly -, Q és M kisasszony, mint említettem, esküvő előtt állottak. Már minden el volt rendezve, és pontosan hat hónappal és négy nappal a kijelölt esküvő előtt (azért emlékszem ilyen pontosan, mert az időpontnak ez a különös összeesése már akkor meglepett) egy este Q meglátogatott engem lakásomon. Nagyon levertnek és szomorúnak látszott. Kérdéseimre kitérően annyit felelt, hogy közeledő halálát érzi. Sajátságos jelet kapott az előző este. Miss M-mel ültek együtt, a fiatal hölgy lakásának verandáján. És akkor egész határozottan felismerni vélte kutyájának, R-nek körvonalait, a rosszul világított útra vetítve.

- Pardon, egy pillanatra - szakítottam félbe -, mintha az előbb Z-nek nevezte volna a kutyát.

Annerly összehúzta szemöldökét, mint aki csaknem elárulta magát.

- Úgy van - mondta aztán -, Z vagy pontosabban ZR, miután Q-nak szokása, hogy néha R-nek, néha pedig Z-nek szólította. Nos tehát, a vetület vagy ektoplazma elhaladt előttük, olyan élesen, hogy Miss M esküdni mert volna, miszerint magát a kutyát vélte látni. A házzal szemben kicsit ferdén a phantasma egy pillanatra megállt, és farkát csóválta. Majd tovább futott, s hirtelen eltűnt egy kőház sarokszöglete mögött, mintha csak a téglák takarták volna el. A dolgot az tette megfoghatatlanul rejtélyessé, hogy M kisasszony édesanyja, aki egyik szemére vak, a másik szemével látta a kutyát.

Annerly egy pillanatra tűnődve elhallgatott. Nem mertem közbeszólni.

- Ezt a különös esetet Q közelgő halálának figyelmeztetéseként vette. Természetesen mindent elkövettem, hogy megnyugtassam őt, de hiába. Hirtelen felállt, megrázta a kezemet, s magamra hagyott, mint aki meg van győződve róla, hogy nem éri meg a reggelt.

- Szörnyű - leheltem suttogva -, és még azon az éjjelen meghalt?

- Nem halt meg - nézett rám Annerly jelentősen. - Hiszen éppen ez a megfoghatatlan.

- Beszéljen - nógattam.

- Másnap reggel felkelt, mint rendszeren, gondosan felöltözött, egyetlen ruhadarabjáról sem feledkezve meg, s a megszokott órában megjelent hivatalában. Később elmondta nekem, hogy azért emlékezett erre a körülményre ilyen élesen, mert a legközelebbi utat választotta hivatalba menet, amin addig is járni szokott, ahelyett, hogy az ellenkező irányba indult volna el.

- Pardon egy percre - vetettem közbe -, történt valami rendkívüli ezen a napon?

- Vártam ezt a kérdést - bólintott Annerly -, de amennyire én tudom, semmi figyelemre méltó nem történt. Úgy, mint rendszeren, hazajött a hivatalból, megebédelt, látszólag úgy, mint máskor, este pedig vacsora után azonnal lefeküdt, azzal, hogy némi álmodást érez, de semmi egyebet. Mostohaanyja, akivel együtt élt, később elmondta nekem, hogy egész éjszaka hallotta lélegzetvételét a szomszéd szobából.

- És azon az éjszakán meghalt? - kérdeztem én visszafojtott lélegzettel.

- Nem - válaszolt Annerly tűnődve -, nem halt meg. Másnap reggel felkelt, mint rendszeren, azzal a különbséggel, hogy az álmodás érzése látszólag megszűnt, s hogy lélegzetvétele attól a perctől fogva, hogy elment hazulról, már nem volt hallható a szomszéd szobából.

Annerly ismét elhallgatott. Nem mertem zavarni kérdésekkel, attól tartva, hogy gondolatmenetében megzavarom. Ebben az időben különben sem voltunk még olyan bizalmas viszonyban, hogy ilyesmit megengedhettem volna magamnak.

- Nos tehát - folytatta Annerly -, Q e naptól fogva rendszeresen tovább járt hivatalába. Amennyire az adatokból megállapíthatom, semmi nem történt sem a viselkedésében, sem a környezetében, ami arra engedett volna következtetni, hogy valami különös végzetesség lebeg a feje fölött. M kisasszonyt is rendszeresen látogatta, és házasságuk órája úgyszólván napról napra közeledett.

- Napról napra - ismételtém álmélkodva.

- Igen, napról napra. Ebben az időben csak ritkán láttam őt. De két héttel az esküvő előtt egy napon találkoztam vele az utcán. Egy pillanatra úgy tett, mintha meg akarna állni, mosolygott, megemelte kalapját, és tovább sietett.
- Pardon, egy pillanatra - vettem közbe -, megenged egy kérdést, ami talán jelentéktelennek látszik, de a sorrend nagyon érdekel. Hogy volt ez a dolog: előbb emelte meg a kalapját, és aztán mosolygott, vagy pedig már előbb mosolygott, és aztán emelte meg a kalapját, tehát úgyszólván a kalapjába mosolygott?
- A kérdés nagyon helyénvaló - mondta Annerly -, és módomban van tökéletes pontossággal megállapítani, hogy előbb mosolygott, mosolyogva megállt, megemelte a kalapját, azután megint visszatette a fejére, de akkor már nem állt... Akárhogy is történt, a dolog lényege az, hogy az erre előkészített napon Q-nak és M kisasszonynak az esküvője időszerevé vált.
- Lehetetlen - kiáltottam -, no és ha jól sejttem, közös esküvőről volt szó?
- Igen - mondta Annerly -, mindketten ugyanabban az időben esküdtek meg egymással. Az esküvő után Q és Q-né öngysága...
- Q és Q-né öngysága... - ismételttem elhűlve.
- Úgy van... Q és Q-né öngysága - mert M kisasszony felvette Q nevét - elhagyták Angliát, és Ausztráliába mentek, ahová Q-t hivatalból beosztották.
- Pardon, egy pillanatra - vettem közbe -, egész tisztán szeretnék látni. Előzően is szándékuk volt Ausztráliában megtelepedni?
- Igen, és ezt abban az időben mindenki természetesnek találta. Én magam láttam őket a gőzösön, még kezét is szorítottam Q-val, és határozottan emlékszem rá, hogy kézszorítás közben egészen közel álltam hozzá, legfeljebb negyedméternyire.
- Helyes - mondtam -, és azóta hallott róluk valamit?
- Nos tehát - válaszolta Annerly -, éppen ez az. A dologban végig megmaradt az a sajátos titokzatosság, ami az egész történetet elejétől fogva jellemzi. Ma négy éve annak, hogy Q és neje Ausztráliába utaztak. Eleinte rendszeresen hallottam róluk, és havonta két levelet váltottunk. A helyzet váratlanul megváltozott. Már csak egy levelet kaptam havonta, majd félévenként kettőt, majd évenként csak egyet. Egészen tegnapig semmit sem hallottam Q-ról és nejeről, másfél év óta. Idegeim végső megfeszítésével, lélegzet-visszafojtva figyeltem.
- Tegnap este - mondotta Annerly, nyugodtan és határozottan - Q vagy inkább egy manifesztációja megjelent ebben a szobában. Valami különös, mondhatnám fájdalmas szomorúság lebegett egész lényén. Néhány taglejtést tett, amiket nem érttem, majd lassú mozdulattal nadrágzsebébe nyúlt, és azoknak a bélését kifordította. Én, megdermedve a varázslattól, hangot sem tudtam adni, s minden erőmmel igyekeztem megérteni szándékát. Hirtelen az asztráltest az asztal felé fordul, ceruzát emel fel, s a következő szavakat írja egy szelet papírra: "Szúrj le két lepedőt, örült sürgős, estére kell." Annerly elhallgatott. Mindketten gondolatokba merülve ültünk néhány percig.
- És hogy magyarázza ön Q ideoplazmájának szavait?
- Azt hiszem - folytatta vontatottan -, megfejtettem a magyarázatot. Q, aki nyilván meghalt, vizuálni, illetve materializálni akarta azt a tényt, hogy a deatomizált ideoplazma sóherizálódott materialice, és hogy a két lepedő, ami alatt két tízdolláros szokott érteni életében, sürgősen szükséges az ektoplazmatizálódás kiegészítésére.
- No és - kérdeztem én megdöbbenve azon az ösztönös megérzésen, amivel Annerly a pszichikus világ rejtelseibe belelátott -, hogy fogja ezt a dolgot megvalósítani? Szemem közé nézett.
- Az a tervem - mondta -, hogy egy vakmerő kísérletet tegyek, ami ha sikerül, eddig még ki nem próbált összeköttetést teremthet köztünk és a szellemek világa között. Két tízdolláros ideteszek az asztal szélére, és itt hagyom reggelig. Ha reggelre eltűnik, tudni fogom, hogy Q-nak sikerült deasztralizálni magát, és magához vette az összeget. Éppen kérdezni is akartam az imént, nincs magánál véletlenül tíz dollár? Nálam, sajnos, véletlenül csak aprópénz van. A megfoghatatlan jelenségek ilyen váratlan összeesése szerencsés alkalomnak látszott újabb láncszemet adni a körülmények összejátszásához. Röviden szólva: éppen nálam volt egyheti fizetésem.
- Szerencsémre módomban van segítségére lenni a kísérletben.

Átnyújtottam a pénzt.

Annerly láthatóan örült ennek a szerencsés fordulatnak. Csakhamar megcsináltuk a kísérlet előkészületeit.

A szoba közepére húztuk az asztalt oly módon, hogy az nem érintkezhetett a többi bútortal. A székeket gondosan a falak körül helyeztük el, úgy, hogy kettő ne kerüljön ugyanarra a helyre, hanem legfeljebb egymás mellett álljanak, míg a képek és tapéták teljesen ugyanabban a helyzetben maradtak. A tapétákra különösen vigyáztunk, sehol nem szedtük le őket a falról, valamint az ablaküveget se szedtük ki. Mikor már minden megvolt, a két bankjegyet az asztal szélére fektettük, ügyelve, hogy azoknak egyik fele lelógjon az asztal széléről, ilyenformán a két papírlapot úgyszólván csak a másik fele tartotta az asztalhoz. Jó éjt kívántam Annerlynek, és hazamentem, lázban borzongva az izgalomtól.

Az olvasó elképzelheti lelkiállapotomat, amivel a kísérlet eredményét vártam. Ezen az éjszakán alig tudtam lehunyni a szemem, bár legjobb tudomásom szerint az előkészületeket gondosan ejtettük meg, mégsem voltam bizonyos, hogy sikerülni fog, hiszen nem tudhattam, hogy pillanatnyi lelkiállapotom alkalmas-e az asztrál-összeköttetés kivitelére.

Ez irányú aggodalmam fölöslegesnek bizonyult. Az események csakhamar megmutatták, hogy jó médium vagyok, vagy hogy érthetőbben fejezzem ki magam, a transzcendentális metapszichózis, mely effajta lelki kísérleteknél elsőrangú szerepet játszik, megfelelt a várakozásnak.

Reggel Annerly izgalomtól feldúlt arccal rontott be szobámba.

- Óriási, óriási! - kiáltott hangosan. - Teljes siker! A pénz eltűnt! Közvetlen dohányoplasztikai összeköttetésben vagyunk Q-val.

Nem kell ecsetelni a túlvilági boldogság borzongását, ami átfutott rajtam. Egész nap és a következő napokon valami különös emelkedettséggel töltött el, hogy összeköttetésben vagyok Q-val.

Csak az alkalmat vártam, hogy ezt az összeköttetést megerősítsük.

A következő este meghozta ezt is. A késői órákban Annerly telefonon hívott fel.

- Azonnal jöjjön át a lakásomra - mondta izgatottan, - Q fantogramja hajlandó közlekedni velünk.

Lélekszakadva siettem át, alig lihegtem, mikor a szobába értem.

- Q megint itt volt - mondta Annerly -, nagyon szomorúnak látszik. A vetülete itt állt a szobában, és betűket írt az előre elkészített papírszeletre, de a kuszált szavakból csak a "lepedő" szót tudtam kihámozni.

- Nem gondolja - mondtam én -, hogy Q-nak okai vannak rá újabb két bankjegyet kérni tőlünk?

- Óriási! - kiáltott lelkesen Annerly. - Azt hiszem, ráhibáztam! Mindenesetre megpróbálhatjuk, legfeljebb nem sikerül.

Ezen az éjszakán ismét két tízdollárosomat helyeztük el az asztalon, a bútorokat ugyanazon féltő gonddal helyezve el, mint az első alkalomkor.

Ezúttal annyira nyugtalanított lelki készségem alkalmasságának kérdése, hogy minden erőmet össze kellett szedni, nehogy megzavarjam a készülő asztráltünetem lefolyását. Az eredmény azt mutatta, hogy ismét jó médium voltam. Kísérletünk ragyogóan sikerült. A két bankjegy reggelre eltűnt.

Ezután két hónapig folytattuk ez irányú kísérleteinket, néha Annerly hagyott kint pénzt, ahogy nekem elmesélte, nem is jelentéktelen összegeket, és a fantazma pontosan elvitte az éjszaka folyamán.

Annerly, a tudományos becsületesség rajongója gyanánt, természetesen csak olyankor hajtotta végre egyedül ezeket a kísérleteket, mikor teljességgel lehetetlenség volt engem felhajtania, hogy ellenőrizzem.

Máskor telefonüzenete egészen röviden hangzott: "Q itt van", ennyi volt csak - vagy egy sürgöny: "Q-nak pénz kell, hozza át, amennyi van magánál, egy krajcárral sem többet."

A magam részéről nagyon szerettem volna kísérleteinek eredményét nyilvánosságra hozni, vagy legalább a Society of Psychical Researchöt értesíteni, abban a büszke tudatban, hogy talán hogy talán soha nem sikerült még a tudomány s a pszichoasztikus, vagy egyszerűbben, pseudoeterikus ezotéria kontaktusát ily mértékben megközelíteni. Legalábbis úgy látszik, mi voltunk az elsők, akiknek sikerült közvetlenül, sőt mondhatnám megfontolás nélkül, pénzt utalni át a negyedik dimenzióba. Másoknak közvetítő médiumra volt szükségük, vagy legalábbis elő kellett fizetni valamilyen spiritiszta folyóiratra, hogy ugyanezt az eredményt elérjék. Szerettem volna ennek a módszernek nyilvánosságra hozatalával használatára válni a nagyközönségnek, hogy példámon okuljanak.

Annerlyt azonban, mint valódi kutatót, nem érdekelte a nyilvánosság. Engem is lebeszélte tervemről, azzal a megokolással, hogy Q-val való összeköttetésünket megzavarhatná.

Mintegy három hónappal első ezoterpszicho-asztrálpump kísérleteink után történt, hogy ezek a kísérletek elérték legmagasabb pontjukat - oly rejtelmes formában, hogy még ma is hideg verejték lepi el homlokom, ha eszembe jut.

Egy délután Annerly személyesen keresett fel. Idegesnek látszott. - E pillanatban kaptam közlést Q-tól - válaszolt kérdő tekintetemre -, amelyet képtelen vagyok felfogni. Amennyire meg tudom ítélni a dolgot, Q több más asztráltesttel lépett összeköttetésbe, s őket is rá akarja venni, hogy munkánkban részt vegyenek. Olyan társaságfélét akar összehívni, amelyben többen vesznek részt, vagy mondjuk részvényt, hogy ezek aztán teljes összhangban működjenek velünk a két dimenzió közti szorosabb kötelék létrehozásában. Amennyire szavaiból ki tudom venni, ő úgy gondolja, hogy a dolog pénzügyi részét mi vállalnánk, ők ezzel szemben inkább a szellemi vezetést látnák el.

Elképzelheti az olvasó, mennyire felizgatott a dolgok illetén alakulása.

- Q úgy gondolja a dolgot, hogy tegyük pénzzé minden vagyónunkat, közvetítsük át az összeget, esetleg lombardírozva, mire ő rögtön összehívna az asztrálfantazmák testületi közgyűlését. Azt hiszem - tette hozzá elgondolkodva -, ez esetben az asztrálfantazma meghatározás helyett használhatnánk az asztrálfantoid kifejezést.

A három hónapi együttműködés annyira kiélesítette hetedik érzékemet, hogy Annerly szavait rögtön megértettem.

Elhatároztuk, hogy még azon az éjszakán megkezdjük az újabb kísérletet.

Vagyonom, sajnos, nem sok volt ebben az időben. Szerencsére atyám letétjéből volt még ötszáz dollárom a bankban, amit néhány óra alatt realizálni lehetett. Csak attól féltem, hogy kevés lesz a fantoidok összehozására.

A pénzt bankjegyekben és aranyban vittem el Annerlyhez, ahol az egészet letettük az asztal szélére. Szerencsére Annerlynél nagyobb összeg volt, amit azonban csak akkor volt hajlandó az enyém mellé helyezni, miután én hátat fordítva eltávolodtam onnan, nehogy lóvéplasztikai perszonifikációnk, ahogy ő mondta, dematerializálja az ektofenoménokat.

Előkészületeinket ezúttal kivételes gonddal ejtettük meg. Annerly szokatlanul vidám volt, én, bevallom, kissé ideges voltam, nagyon féltem a balsikertől. Annerly utasítására levettem a cipőmet, és harisnyában mentem ki az előszobába, míg ő a szenesküblit fejjel lefelé fordította, és a papírkosárra egy vizes törülközőt borított, oly módon, hogy csak a vége ért le a földre.

Ezután kísérteties hangon kiszólt nekem, hogy csak menjek haza. Szerettem volna a kezét megszorítani, vagy legalább a cipőmet felhúzni, de már nem lehetett, mert úgy látszik, a manifesztáció kezdetét vette.

Másnap reggel, kissé meghülve a mezítláb való járástól, izgatottan várakoztam ágyamban. Kilencet ütött, aztán tízet ütött, aztán tizenegyet, de nem történt semmi. Ekkor, tele aggodalommal, lakására siettem.

Ki írhatná le meglepetésemet, midőn arról kellett értesülnöm, hogy Annerly nyomtalanul eltűnt. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Talán valami végzetes hibát követtünk el az előkészületekben, nem voltunk elég óvatosak - ki tudná megmondani. Tény az, hogy Annerlyről a szálloda portása is csak annyit tudott, hogy a számláját nem fizette ki, és nem tudja, melyik városból való. Elnyelte a negyedik dimenzió a pénzzel együtt, melynek dematerializálódásán annyit fáradozott.

Eltűnésének tényére megdönthetetlen bizonyítékaim vannak. A szálloda portása szerint négy hónappal tartozott, s még ideje sem volt, hogy ezt elrendezze, amit csak egy hirtelen, úgyszólván pillanatok alatt beállott devizualizálódás tehet érthetővé.

Hosszú ideig az attól való félelmem akadályozott meg a dolog nyilvánosságra hozatalában, hogy halálának közvetve talán én is oka voltam.

Egészen mostanáig nem is mertem megkockáztatni, hogy a dolgról beszéljek. Most, hogy jegyzeteimet megtaláltam, e jegyzetek hitelessége ad bátorságot, hogy Annerlyről, az okkult tudományok vértanújáról megemlékezzem, és szembeállítsam őt a gyáva előítélet kishitűivel, mint az ő rajongó vallásának eleven igazolását.

Egyébként pedig, mit mondjak még, a cipőm sem került meg, soha többé.

Karinthy Frigyes fordítása

Örkény István
NAGY KARÁCSONYI AJÁNDÉKVÁSÁR
CSAK MINÁLUNK!
SEHOL MÁSÜTT!

ÓRA- ÉS ÉKSZEROSZTÁLYUNK ÚJDONSÁGAI:

Vízhatlan karóra

Gőzben, vízben, még 500 méteres tengerszéllyel is kifogástalanul működik.

Pontos, elegáns, megbízható!

Lepje meg vele vízbe fulladt kedveseit!

18 köves fordítva járó óra

Újdonság! Nemcsak a mutatók járnak fordított irányba, hanem a számlap számozása is fordított. (XII, XI, X és í.t.) Ezáltal az óra nemcsak visszafelé mutatja az időt, hanem tulajdonosa óránként egyóránnyit fiatalodik is!

Ugyanaz, ébresztő szerkezettel (Vekker)

Szintén fordítva jár. Ha az ébresztést, példának okáért, reggel hatra állítjuk be, az óra tegnap reggel csöng.

Örkény István
Az állva maradás joga

Ha most a kalauznő, aki már eddig is, látszólag közönyösen, kétszer-háromszor végignézett rajtam, azt találná mondani, hogy kérem a kedves utasokat, fáradjanak a kocsni elejébe, akkor én, erre mérget vehetnek, egy árva szót sem szólnék, másfelől viszont meg se moccannék, hanem, mintha ide lennék cövekelve, állva maradnék a helyemen. Arra ugyanis, hogy én itt okvetlenül állva maradjak, alapos okom van. Mégpedig az, hogy itt lent, a földön, a bokámnak nekitámasztva, ott az aktatáskám, benne öt üveg sörrel, tíz pár virslivel, mustárral, kenyérral, vajjal, sajttal és egy üveg háromcsillagos konyakkal, ami körülbelül hat vagy nyolc kiló, és ezt nem vagyok hajlandó elmozdítani, sőt boldog vagyok, hogy a táskám nem billen föl se fékezés, se indulás esetén. Mindez persze azért van így, mert akadnak olyan kiszámíthatatlan, elviselhetetlen, hisztérikus emberek, mint az én legjobb barátaim, akiknek az utolsó percben jut eszükbe magukat vacsorára bementeni. Ezzel a magyarázattal

viszont nem állhatok elő, mert nevetségessé válnék az utasok előtt, tehát némán, de kimozdíthatatlanul itt maradok, ahol vagyok.

Ha most már a kalauznő, ami nincs teljesen kizárva, meg találna szólítani, mondván, hogy azt a szürke esőkabátos urat külön felkérem, hogy adjon helyet a felszálló utasoknak, akkor viszont már, előzékenyen bár, de igen határozottan kénytelen lennék kijelenteni, hogy kedves asszonyom, maga jobban tenné, ha befogná a száját.

Ha erre a kalauznő, ami könnyen lehetséges, azt találná válaszolni, hogy kikérem magamnak ezt az otromba hangot, akkor én azt mondanám, még mindig előzékenyen, vagy ha nem is előzékenyen, de tartózkodó nyugalommal, hogy kedves asszonyom, maga pedig zöldüljön meg, kopaszodjon meg, legfőképpen pedig némuljon meg, mert mást se csinál, mint oktatja, bosszantja és sértegeti az utasokat. Ha pedig erre, amire már volt eset, ő azt felelné, hogy uram, ha még egy szót mer szólni ezen a hangon, akkor rendőrt hívok, azzal vágnék vissza,

hogy tisztelt asszonyom, hívja ide az egész rendőrséget, a katonaságot, a tűzoltóságot, hívjon ide akár páncélos alakulatokat, én akkor se fogok elmozdulni erről a helyről, melyet jogom van elfoglalni, mint minden más utasnak a világon.

Nomármost. Ha tudna véletlenül egy rendőrt hívni, és az a rendőr fel tudna szállni erre a zsúfolt autóbuszra, és kérdőre merne engem vonni, akkor én azt mondanám neki, minden ingerültség nélkül, de azért erélyesen, hogy kedves bajtársam, dögöljön meg. Amire ő, ami szintén nem lehetetlen, azt találná válaszolni, hogy ha uraságod ilyen hangot üt meg, akkor én kénytelen leszek bekísérni az őrszobára, erre már, hiszen az én türelmemnek is van határa, megjegyezném, hogy tisztelt bajtárs, maga engem ne vigyen sehová, mert mindjárt én viszem el valahová, ahol igen rosszul érezné magát, mert ott a két talpammal a hasán ugrálnék egészen addig, míg ki nem megy magából az egész szem levegő is, és elmegy a kedve a további fenyegetőzéstől.

Erre aztán, ami nemcsak elképzelhető, hanem nagyon is valószínű, az a bizonyos rendőr százados, aki elé odavezetnek, a fejemre olvasná, hogy nézze csak, kérem szépen, maga kultúrembernek látszik, öltözése és fellépése kiegyensúlyozott férfira vall, hogy mondhatott ilyesmit egy rendőrnek, aki csak a kötelességét teljesítette, amikor védelmébe vett egy dolgozó asszonyt, aki nem tett mást, mint hogy a legnagyobb udvariassággal szintén a kötelességét teljesítette. Erre azonban én már nem is válaszolnék, mert utálok vitatkozni, hanem egy lépést hátrálnék, a nadrágom sliccét

kigombolnám, és abban a kertületi őrszobában egyszerűen odakisdolgoznék arra a különben is tintafoltos, zsírpecsétetes futószőnyegre, és miután dolgomat elvégeztem, nadrágomat pedig begomboltam, legföljebb annyit mondanék, hogy nézze, százados úr, a válaszem csak ez.

Ha pedig ezek után, ami még a lehetőségek birodalmába tartozik, az elmeegógyintézet főorvosa erőltetett gyöngédséggel arra szólítana fel, hogy most hunyjam be a szememet, nyújtsam előre a kezemet, és egy képzeletbeli egyenes vonalon induljak el őfelé, akkor én ugyan nem hunyom be a szememet, nem nyújtanám előre a kezemet, de azon a képzeletbeli egyenes vonalon elindulnék őfelé, és úgy hasba rúgnám, hogy hátrabukfencezne az íróasztala mögé.

És ez még semmi. Mert ha ezek után az az öles termetű ápoló, aki ott álldogált a hátam mögött, rám vetné magát, és megpróbálna lefogni, akkor én, akit ez szerencsére nem érne váratlanul, úgy sípcsonton rúgnám, hogy végigvágódna a padlón, én pedig rávetném magamat, hogy mozdulni se tudjon, és aztán kinyomnám a szemét, mégpedig úgy, hogy a két hüvelykujjamat oldalról, pontosabban a két szeme szögletéből jól belenyomnám a szemgödörbe, amitől a két szeme halk pattanással kiugrana a helyéről. Ezek után, a biztonság kedvéért, még az agyvelejét is kiloccsantanám, s most már szabad utat nyerve, fognám az aktatáskámat, lemennék az utcára, intenék egy taxinak, hogy időben hazaérve, illő vendégszeretettel fogadhassam kedves barátaimat.

Örkény István

Az otthon

A kislány még csak négyéves volt, emlékei bizonyára összerosódtak, s az anyja, hogy tudatosítsa benne a küszöbön álló változást, odavitte a szögesdrót kerítéshez, és messziről megmutatta a szerelvényt.

- Nem is örülsz? Ez a vonat visz haza.
- És akkor mi lesz?
- Akkor otthon leszünk.
- Mi az, hogy otthon? - kérdezte a gyerek.
- Ahol azelőtt laktunk.
- És ott mi van?
- Emlékszel még a mackódra? Talán a babáid is megvannak még.
- Anyu - kérdezte a gyerek. - Otthon is vannak örök?
- Ott nincsenek.
- Akkor - kérdezte a kislány - onnan meg lehet majd szökni?

Kovács András

Nagyapa csillaga

Korán jött az őszi alkonyat. Mire nagyapa kifogta kocsija elől a lovakat és lecsutakolva az istállóba vezette őket, szinte teljesen sötét lett. Unokája, Ferkó, már ott türelmetlenkedett az istálló ajtajában. Szép csillagos este volt. Ilyenkor mindig csillaglesre indult nagyapa és unokája. Különös örömet jelentett számukra a csillagok nézése.

- Mondd csak, nagyapa, tényleg igaz, amit a múltkor mondtál: minden embernek van külön, saját csillaga?
 - De még mennyire - válaszolt hamiskás mosollyal nagyapa-, ám csak annak a csillaga ragyog oly fényesen ott fenn az égen, aki itt a földön is sugárzó életet élt, és fényt árasztott maga körül.
 - Fényt árasztani? Úgy mint a szentjánosbogarak? - csodálkozott az unoka.
 - Nem egészen. Az ember tettei által válhat sugárzóvá, azzal, hogy másokat is hasonló cselekedetekre ösztönöz. Tudod, Ferkó, csillagnak lenni az Isten egén, ez a legnagyobb dolog ezen a teremtett világon. A csillagok nappal magukba szívják a nap fényét, melegét, hogy aztán éjszaka kicsiny mécsesekként mindet a földre szórják.
- Tulajdonképpen nekünk, embereknek is hasonló a dolgunk: Isten fényét felragyogtatni földi életünk során.

Míg nagyapa beszélt, tekintete izzott; mint a parázs, mintha két fénylő csillag ült volna szemében. Aztán hirtelen elhallgatott - most egész másra gondolt-, megfogta unokája kezét és csendesen csak ennyit mondott:

- Gyere, induljunk, hideg már az este.
- Már jó ideje egyre rövidebbek lettek ezek az esti séták. Valahányszor Ferkó ezt megjegyezte, a válasz mindig így hangzott:
- Hiába, egyre fáradtabbak a lovak, már nem úgy húzzák a kocsit, mint régen.
- Egyszer aztán nagyapa szokatlanul korán jött haza. Még a lovak csutakolása is elmaradt, pedig erre Ferkó emlékezete óta nem volt példa. Az alkony nagyapát már az ágyban találta. Arca lázban égett, szemei fényesen ragyogtak. Hamarosan megérkezett az orvos is, őt követte a tisztelendő úr. Nagyanya gyertyát gyújtott, mindenki csendben suttogott. Amikor a tisztelendő úr is elment, Ferkó észrevétlenül besurrant a szobába és az ágy szélére telepedett.
- Nagyapa, mi lesz a csillagokkal?
 - Én már csak egy karnyújtásnyira vagyok tőlük. De hadd lám, tudod-e még, hogy mi a csillag dolga?
 - kérdezte suttogó hangon nagyapa.

- Hogy magába szívja a nap fényét és éjszaka a földre szórja.
 - És az emberé?
 - Hogy Isten szeretetét szívja magába, és mint égen a csillag, itt a földön mások felé sugározza.
 - Úgy van. Látom, jól megtanultad. Ne feledd sohasem! Minden ember Isten csillaga. Úgy élj itt a földön, hogy egyszer majd az örökkévalóság egén ragyoghass - hangzott nagypapa utolsó tanítása a csillagokról.

Azzal lehunyta szemét és elaludt. Hajnalban már nem kelt fel, hogy friss abrakot tegyen lovai elé, s közben megbámolja a csillagokat. Csak aludt, aludt... végtelen álomba merülten; csendben, békén, csillagmosollyal az arcán.

Ferkó szívén átsuhant a keserű fájdalom. Hosszú hetekig nem találta helyét. De aztán újra eszébe jutottak a csillagok és nagypapa szavai. Most már az ő csillaga is ott fenn ragyog, a földről égi pályára lépve.

Felnézett a csillagos égboltra. Néhány pillanatig kétségbeesetten keresgélt, már-már sírásra görbülő szájjal. Egyszer csak meglelte, amit keresett. Rátalált nagypapa csillagára, közvetlenül a Göncölszekér felett: ott ült a bakon, ostorral kezében...

Kosztolányi Dezső

A gipszangyal

Varjú Péter, a tanyai tanító már ősz óta töprengett azon, hogy karácsonykor milyen ajándékkal lepje meg a hűgát.

Ezek Budapesten laktak. Egyre több szívességet tettek neki, s ő az ajándékkal ki akarta fejezni, mennyire szereti őket, milyen nagyra tartja rokoni kedvességüket.

Két évvel ezelőtt vitt nekik egy söröskészletet - kancsót és poharakat -, tavaly meg egy kínaezüst cigarettatárcát, melynek födelén egy ló ágaskodott.

Mit vásároljon az idén? Nehéz volt ezt eldönteni.

Voltaképp kevés dologgal lehet meglepni az embereket. Arra gondolt, hogy majd vesz még egy söröskészletet vagy még egy cigarettatárcát, végre kettő is elfér a háznál, de erről a tervről letett.

Az ünnepek előtt pár nappal fölutazott Budapestre. Sorra járta az üzleteket, keresett valami megfelelő ajándékot, de nem talált. A kereskedők telebeszéltek a fejét, ide-oda ráncigálták, körülhízelegtek és lemosolyogták, ő azonban csak állt a sok holmi között, soványan, mint a piszkafa, garádicsosan nyírt, fölfelé fésült hajával, tűnődött, nem tudott választani, bocsánatot kért, és egy másik üzletbe nyitott. Így csetlett-botlott, határozatlanul.

A karácsony előtti napon délután, amint a Rákóczi úton kóválygott, a kirakatokat bámulva, egy izmos, tagbaszakadt „behúzó”, aki télikabátban leste künn az utcán a vevőket, észrevette ezt a cingár, tétova, vidéki emberkét, s szelíd erőszakkal betuszkolta a boltba.

Ott egy gipszangyalt mutattak neki.

- Gyönyörű! - kiáltotta a tanító, az önkéntelen elragadtatás hangján.

Aztán föltekintte csíptetőjét, és úgy nézegette a gipszangyalt.

A gipszangyal nagy volt, akkora, mint egy tízéves leányka, kezeit imára kulcsolta, szemét az égre fordította, és mosolygott, oly édesen mosolygott, mintha nem is gipszből, hanem süvegcukorból faragták volna ki.

A tanító a szűk homlokát ráncolgatva visszamosolygott rá. A kereskedő és a segédek is mosolyogtak, hogy a gipszangyal, mely már régóta a nyakukon porosodott, s a tanító ily szerencsésen egymásra talált. Huszonöt pengőre tartották.

- Nem lesz drága? - kérdezte.

A kereskedő és a segédek viharosan tiltakoztak.

Máris csomagolták, hogy hazaküldjék. A tanító sietve fizetett - szeretett hamarosan túlesni a

kellemtlen dolgokon -, de minthogy nem bízott a pesti emberekben, inkább maga vitte haza. Kebléhez ölelte a gipszangyalt, és úgy botladozott vele a népes utcákon, közben pedig állandóan reszketett, hátha összetörik a szobor. De nem történt semmi baja. Szállójában kicsomagolta, letette a padlóra, és hosszan bámulta a homályos villanyfényben.

A gipszangyal most is mosolygott, szirupédesen és émelyítően, de a mosolyával együtt valami nagy-nagy szomorúságot is árasztott, mint az ízléstelen gyári holmik, melyek a művészetet akarják utánozni.

A tanító elszomorodott. Félt, hogy túlfizette, és becsapták. Félt, hogy sógorának meg a húgának nem fog tetszeni. Félt, hogy nem tudják majd hova tenni, hiszen lakásuk telis-tele van csecsebecsékkel, tavaly egy szobrot is vettek, igaz, hogy az csak egy öreg szakácsnét ábrázol, és sokkal kisebb, mint ez. Egyelőre a gipszangyalt letakarta az ágyterítővel, hogy ne is lássa.

Ez volt az ő rendszere. Nem szeretett arra gondolni, ami kellemtlen. Magára se igen gondolt, csak fölkelt és lefeküdt, dolgozott és pihent, élt. Nyáron valami mérges bibircsók nőtt az állán. Akkor hetekig nem nézett a tükörbe, mindaddig, míg a bibircsók le nem száradt, s szentül meg volt győződve, hogy a bibircsók azért múlt el, mert figyelemre se méltatta.

A gipszangyal azonban nyugtalanította. Hol levette róla az ágyterítőt, hol megint ráborította. Egyszer tetszett neki, másszor nem tetszett. Még éjszaka álmából is fölkelt, hogy megtekintse. Akkor megint nem tetszett neki. Reggel azonban kisütött a nap. Akkor megint tetszett neki.

„Ha nem mosolyogna - mondogatta magában -, akkor nem érne ennyit. De mosolyog. Olyan édesen mosolyog.”

Ebbe aztán meg is nyugodott.

Karácsony estéjén maga vitte rokonaihoz titokban, anélkül, hogy látták volna előzőleg, a karácsonyfa alá állította.

Amint sógora meg a húga megpillantotta az ajándékot, kissé elmosolyodott, de kissé meg is döbbsent.

- Milyen kedves vagy - mondogatták. - Köszönjük, nagyon köszönjük. De miért vered magad ilyen költségbe.

- Tetszik? - kérdezte a tanító.

- Nagyon szép - biztatgatták, de nem néztek a gipszangyagra, mely a maga gyári ízléstelenségével, mintha elsötétítette volna a karácsonyi gyertyák vidám lobogását.

- Az a szép rajta - szólt a tanító zavartan -, hogy olyan édesen mosolyog. Gyászos hangulatban vacsorázott. A villanyok szikráztak körötte, a fánk párája összeölelkezett a fenyőfa s a csepegő viaszgyertyák szagával, a poharakban topázszínű és rubinvörös borok csöpögtek, de ő csak hallgatott, gondolkozott és ivott, egyre többet ivott. Nézegette a sógora nyakkendőjét, s az jutott eszébe, hogy ő sohase tudna ilyet kiválasztani. Amit magára vesz, az nem áll jól neki. Bútoraik is milyen furcsák, és mégis finomak, fogalma sincsen, hogy miért.

Éjfél felé, mikor asztalt bontottak, és átmentek a másik szobába, oda, ahol a karácsonyfa alatt a gipszangyal állt, a bortól egyszerre megoldódott a nyelve.

- Nézd, sógor - mondogatta kötekedve. - Én szeretem az egyenes embereket. Miért nem vagy hozzám őszinte. Érzem, hogy te lenézel engem. Igenis megvetsz engem, te is, a húgom is.

Sógora tiltakozni próbált, de ő nem engedte.

- Hallgass! - folytatta emeltebb hangon. - Vacsoráztunk. Jól van. A vacsora pompás volt. Megöleltél, amikor idejöttem, szívesek vagytok mind a ketten, tenyereken hordoztok. A vacsoránál sört ittunk. Hol a söröskészletem? Lásd, már nem is emlékszel rá. Két évvel ezelőtt hoztam nektek egy söröskészletet, poharakat meg egy kancsót, arany betűkkel volt ráírva: *Emlék*. Hova tettétek? Az üvegszekrényben se látom. Kidobták a szemétre. Megkínáltál cigarettával is. A cigarettatárcámat, azt a szép cigarettatárcát se hordod. Szégyelled. Valld be, hogy szégyelled.

- Részeg vagy - mondta a sógor.

- Nem vagyok részeg - kiabált a tanító. - Én már napok óta nem tudok aludni, mert érzem, hogy ti

gyűlöltek engem, igenis, gyűlöltek engem, csak azt nem tudom, hogy miért. Mit vétettem én nektek? Miért nem jók az én ajándékaim? Ezen is mosolyogtatok. Ne tagadd, mosolyogtatok rajta. Legjobban szeretném összetörni az öklömmel ezt az angyalt, ezt a szegény, szép, fehér angyalkát, mely azt mondja nektek, hogy szeretlek benneteket...

Föl is kelt, és karjait fölemelte, a karácsonyfa felé tántorgott, hogy összezúzza a gipszangyalt. Csak a húga tartóztatta föl.

- Részeg vagy - ismételte a sógora. - Részeg.

- Nem vagyok részeg - rikácsolt a tanító, és sírva fakadt. - Csak fáj, nagyon fáj, itt - és a szívére mutatott. - Rátapostatok.

Vizet, feketét itattak vele, lassan ki is józanodott és elcsitult. Akkor egy kocsiba rakták, hazavitték szállójába, ott lefektették. Megígérte nekik, hogy másnap meglátogatja majd őket, de a hajnali vonattal hazautazott, a tanyára.

Pár nap múlva levelet kaptak tőle, abban bocsánatot kért, mentegette magát a „karácsonyi botrány” miatt, azt írta, hogy nagyon ideges.

Otthon, a szüenidő alatt, komoran járkált föl-alá kis szobájában. Abbahagyta a pipázást is. Elővette hegedűjét, próbált valamit játszani, kétségbeesetten tette vissza tokjába. Nem tudott jól hegedülni. Izgalmát mégis legjobban csillapította a bor. Részegen feküdt le, és reggelenként sápadtan, borostás állal ébredt.

Januárban valami gazdához volt híva disznótorra. Akkor is sokat ivott. Egyedül ballagott haza a végtelen pusztán. Sűrű hó esett. A hóra vékony jégkéreg fagyott. Ment-mendegélt a fehér éjszakában, lógatva sovány fejét. Gémeskutakat látott, behavazott boglyákat, kukoricagórékat, pajtákát és istállókat. Közben elfáradt. Leült egy fatörzsrre. Akkor egyszerre valami elzékenyülés fogta el, és sírni kezdett. Könnye lecsorgott, és azonnal megfagyott. De jólesett sírnia. Szürcsölte az édes szomorúságot. Eszébe jutott a söröskészlet, a kancsó, melyre aranybetűkkel van ráírva: *Emlék*, a kínaezüst cigarettatárca az ágaskodó lóval s a gipszangyal is, mely oly édesen mosolygott. Az is eszébe jutott, hogy valaha a képzőben tanult Michelangelóról, aki haragos és gyönyörű, erős és bajnoki angyalokat faragott, és hogy vannak dalok is, melyek teljesen el tudják mondani, hogy mi fáj a szívünk mélyén. Siratta életét és kicsiségét. Magsiratta a szűk homlokát, garádicsosan nyírt haját, kitérdelt nadrágját, szemét, mely eddig vak volt és nem látta a titkos szépséget, s magsiratta a gipszangyalt is, az olcsó és ízléstelen gipszangyalt, mely oly szomorú és igénytelen volt, mint ő. Édes zsibbadtság bizsergette tagjait, és lassan elálmosodott. Álmában a gipszangyalt látta, aki fehéren mint a hó, feléje mosolygott, és egyre közeledett, egyre nőtt, eleinte csak akkora volt, mint egy ember, később azonban akkora lett, mint egy ház és egy hegység. A gipszangyal szelíden karjaiba fogta, és ő boldogan hanyatlott oda, engedte, hogy magához szorítsa, fölemelje a fatörzsről, és vigye-vigye, fölfelé.

(1913)

Versek

Muszka Sándor versei

Fákban füvekben

Szaladt míg szíve vitte és lába
Égett ezer fok sorvasztó lázban
S hitte lyukat lel a mókuseréken

Elmondhatod ő volt ha kérdi
Ki holnapot mára elcseréli
Lerágott csontok mohó falója

Adott ha elvett hitte és égi
Aranyait nem félt felélni
Előre látta

Úgy megy ahogy jött s nem tudja senki
Fákban füvekben hallod beszélni
Elköltözött.

23

Vízbe palackot

Ne higgy nekik parancsra élnek
Énnálam mindig otthonra lelsz
Friss vizű forrás örökkön éjem
Árát tudod nevedet ismered

Ne bánd hullámok le fel játékát
Az árapályt lesni gyereknek való
Ha villám rázná olykor az eget
Bort töltök dalunk elnyomja hangját

Erre az útra nem kalandból hívlak
- Nem vonzott kincs se távoli tájak -
Nőknek szerelmét s mást sem ígérek
Jöjj mert jönnöd kell csak így lehetsz

Vélem örökkön hajótöröttnek
Hol vízbe palackot senki sem dob már
A térképen jelölt helye sosem volt
S nem köt ki csónak partjainál.

Fésüs Éva: Karácsonykor

Karácsonykor
fényesek a felhők,
csillagokból
horgol a tél kendőt.
Ráteríti
hegyek tetejére,
fenyőágnak
jégrojtos a vége.
Karácsonykor
mindenki varázsol,
meglepetés
bújik ki a zsákból.
Szekrényeknek
titkos rejtekéből,
édesapám
legmélyebb zsebéből.
Karácsonyra
kalácsot is sütnek,
nincsen ennél
izgalmasabb ünnep!
Ajándékot én is
készítettem,
amíg készült
majdnem tündér lettem!

24

Weöres Sándor: Szép a fenyő

Szép a fenyő télen-nyáron,
sose lepi dermedt álom:
míg az ágán jég szikrázik,
üde zöldje csak pompázik.

Nagykarácsony immár eljő,
érkezik az új esztendő.
Míg a mező dermed, fázik,
a zöld fenyves csak pompázik.

Boldog új évet!

infó XIII. évfolyam, karácsony-szilveszteri információs kiadvány.

No. 141.

Lezárva: 2011. december 20-án, Debrecen.

"Segítőkéz" Lelkiségegy Telefonszolgálat

e-mail: debrecen27@sos505.hu

vagy

Rénes László renes.laszlo@gmail.com

www.debreceni-lstsz.hu